

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULLARINDA EĞİTİM HİZMETLERİ KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Süleyman Murat YILDIZ

Balıkesir Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Balıkesir.

Özet

Eğitim öğretim sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim hizmetleri kalitesini belirleyen faktörler bulunmaktadır. Fiziksel yapı ve donanım, insan kaynakları, finansal kaynaklar, mevzuat, öğretim programları, bilgiye ulaşma araçları, okul kültürü ile bilimsel, kültürel ve sportif etkinlikler bu faktörlerin başında gelmektedir. Bu faktörlerin niteliksel ve niceliksel olarak üst düzeyde olması, hedeflenen öğrenci profilinin şekillenmesini sağlamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim hizmetleri kalitesini etkileyen faktörler ortaya konmuş ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Eğitim, Hizmet, Kalite.

FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES AT SCHOOLS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Abstract

There are factors determining the quality of the education in the teaching-learning process at schools of physical education and sports. Outstanding among these factors are physical infrastructure, human resources, financial resources, regulations, teaching programs, the ways of having access to knowledge, school culture, cultural and sports activities. These factors' being quantitatively and qualitatively of high quality contributes to the shaping of the targeted student profile. Based on this fact, this study is an attempt to reveal and explain the factors affecting the quality of educational services.

Keywords: School of Physical Education and Sport, Education, Service, Quality.

Giriş

Bir ülkenin geleceği, bilgi donanımlı, verimli, üretken, kısaca nitelikli olarak yetiştireceği genç nesillere bağlıdır. Bu niteliğin sadece eğitimle kazandırılacağı bir gerçektir. Eğitimin temel amacı, bireyi mümkün olan en yüksek mükemmeliyet düzeyine ulaştırmaktır (5). Eğitimin görevi ise, insana çevresinde olan değişimleri karşılayabilecek nitelikte yeni davranışlar kazandırmak (9) veya var olan davranışları değiştirmektir (36).

Günümüzde okullar, eğitim sisteminin eğitim öğretim faaliyetlerinin organize bir şekilde yürütülmesi amacıyla yapılandırılmış bir alt sistemidir (16). Genel olarak okullar, eğitim hizmetlerinin bireye etkin bir biçimde sunulması amacıyla oluşturulan kurumlardır (28) ve aynı zamanda eğitim hizmetlerinin üretildiği ve sunulduğu yerdir (9).

Eğitim sisteminin gelişmesi için göz önünde bulundurulması gereken en önemli faktörün kalite olduğu bir gerçektir (25). Kalite, insanların kendilerine sunulan ürün ve hizmetlerden beledikleri özelliklerle ilgilidir (24). Eğitimde kalite kavramı birçok anlamı çağrıştıran bir ifadedir. En genel tanımıyla eğitimin kalitesi, eğitimin amaç ve işlevlerini gerçekleştirme veya başarıma biçimi ve derecesi olarak kabul edilmektedir (29).

Hızla ilerleyen teknoloji ile birlikte, bedensel aktivitelerin toplum üzerindeki öneminin arttığı günümüzde daha da önem kazanan, sporcu ve spor eğitimcilerinin yetiştirildiği, spor biliminin üretilip ve geliştirildiği, ve aynı zamanda üniversitelerin akademik bir birimi olan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları'nı da "kalite olgusu"ndan ayrı düşünmek mümkün değildir (49). Bu çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında eğitim hizmetleri kalitesini etkileyen faktörler ortaya konmuş ve açıklanmaya çalışılmıştır.

1. Fiziksel Yapı ve Donanım

Öğrenciler okulu ilk olarak dış görünüşleriyle ve iç donanımlarıyla tanırlar ve severler. Bu sebeple fiziksel yapı öğrencilerin okula ve derslerine yönelik tutumlarını (21) ve psikolojilerini etkiler (42).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına ait okul binası ve diğer tesislerin varlığı ile bunların öğrenci, öğretim elemanı ve diğer personel açısından ulaşılabilir bir yerde olması eğitim hizmetleri kalitesini etkileyen etmenlerin başında gelmektedir. Müfredat içerisinde yer alan derslerin işlenebilmesi için; derslikler, spor tesisleri, laboratuvarlar ile toplantı salonu, konferans salonu, kütüphane gibi diğer birimlerin nitel ve nicel olarak yeterliliği, tuvaletlerin ve duşların varlığı, tüm birimlerin havalandırılması, ısıtılması, ışıklandırılması gibi faktörler eğitim-öğretimin kalitesini etkilemektedir. Bundan dolayı, okulun öncelikle öğrenci, öğretim elemanı ve diğer personelin temel fiziksel, bilimsel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi gerekir (21).

Ders etkinliklerinin yer aldığı fiziksel ortamın ise, öncelikle öğrencilerin ihtiyaçlarına ve öğretim etkinliklerine uygun olması gerekir. Öğretimin verimli geçebilmesi için:

- Öğrenci sayısının makul düzeyde olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar büyük olması,
- Sınıfın/tesisin estetik görünümlü olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar aydınlık olması,
- Sınıfın/tesisin ısı düzeyinin yeterli olması,
- Sınıfın/tesisin yeteri kadar havalanma imkanının olması,
- Sınıfın/tesisin öğretim etkinliğini gerçekleştirecek şekilde ekipmanlarla donatılması gerekmektedir.

2. İnsan Kaynakları

İnsan kaynakları bir kurumun geleceğini belirlemedeki en önemli faktör olma potansiyelini taşımaktadır. Yetenek savaşlarının yaşandığı dünyamızda “insan” en önemli değer olarak görülmektedir.

Eğitim kurumları içerisinde yer alan Beden Eğitimi ve Spor Yükseköğretim hedeflerine çalışanları ve öğrencileri sayesinde ulaşırlar. Dolayısıyla okulların verimliliği üzerinde en güçlü etkiye sahip olan insan faktörüdür (14). “Kalite insanla başlar” (27,40) yaklaşımı, eğitim kurumlarındaki insan kaynaklarının önemini net bir şekilde ifade etmektedir. Üst yönetimlerin görevi, okuldaki diğer kaynaklarla birlikte insan kaynaklarını etkili bir biçimde kullanarak okulu amaçlarına göre yaşatmaktır (1). Okul toplumu içerisinde yer alan; yönetici, öğretim elemanı, öğrenci ve diğer personel aynı zamanda o okulun insan kaynaklarını (38) oluşturmaktadır. Bu bireyler, kalite anlayışı çerçevesinde, kurumun iç müşterileri olarak da tanımlanmaktadır (15,29,40)

2.1. Yönetici

Yönetim, bir kurumun amaçlarını gerçekleştirmesi için insan ve madde kaynaklarını koordine etme işi (30) ve bu doğrultuda yapılan faaliyetlerin bütünü olarak tanımlanmakta, bunun yanında kurumun ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir (32). Yöneticinin görevi, çalışanları yetenekleri doğrultusunda görevlendirmek, çeşitli fırsatlar yaratarak onların mesleki gelişim ve ilerlemelerini sağlamak, etkili ve verimli bir şekilde hizmet üretiminin gerçekleştirilmesi için gereken önlemleri almak ve bu doğrultuda düzenlemeleri yapmaktır.

Eğitim sisteminde önemli bir role sahip olan yöneticiler kendilerini geliştirmeye eğilimli ve yeniliklere açık olmaları gerekmektedir. Yaratıcı ve yenilikçi olmaları, yetiştirdikleri, yani biçimlendirdikleri öğrencilerde de bu özelliklerin varlığını beraberinde getirecektir (25). Ayrıca, yöneticilerde çağın gerektirdiği bilgi birikiminin bulunması en azından yönetimin sorunsuz yaşama şansını artıracaktır. Özellikle yönetim bilimleri çerçevesinde, zaman yönetimi, süreç yönetimi, çatışma yönetimi, stres yönetimi, kriz yönetimi gibi olguların bilinmesi, süreçte oluşabilecek sorunları en aza indirmede ve gelişimde etkili olacağı bir gerçektir.

Her okulun bir hedefi vardır. Okul yöneticisi de hedefler açısından okulun gelişimini bilmek durumundadır. Bu, bir yönetsel sorumluluktur. Bu işlev, yöneticinin sürekli olarak araştırmasını ve kendisine gereken enformasyonun sağlanmasını gerektirir. Eğitim süreci ve hizmet beklentileri ile ilgili gereken bilgiye sahip olmayan bir yönetici sağlıklı bir değerlendirme yapamaz. Mevcut durumun sağlıklı olarak değerlendirilmemesi, geleceğe dönük planlamayı ve yenilikleri yakalamayı da güçleştirir (8). Bu yüzden yöneticinin öncelikle stratejik yönetim biçimini benimsemeli ve bunun da okulun gelişimine katkı sağlayacağına inanmalıdır.

Bireylerin kurumsal sorunlarının çözülmesi, çalışanların kendilerini işe gönüllü olarak vermeleri ve işinden kişisel doyum sağlaması yönünde yönetimin planlama, uygulama ve denetim çabaları önem taşımaktadır. Bu çabaların sonucunda personelin kendisini çalıştığı kurumun bir üyesi olarak hissetmesi, benimsemesi ve bağlılığı, çağdaş personel yöneticilerinin hedefleri arasında bulunmaktadır (14).

Yönetim alanında sık sık kullanılan iki kavram vardır. Bunlar yönetici ve lider kavramlarıdır. Bu kavramlar bazen eşanlamli, bazen de farklı anlamda kullanılmaktadır. Yönetici, bir kurumun amaçlarını gerçekleştirmek için, var olan kurum yapısını ve prosedürü kullanan kişidir. Bir yöneticinin aynı zamanda lider olarak kabul edilebilmesi için, kurumsal yol göstericilere (emir, direktif vb.) mekanik olarak uymanın üstünde ve ötesinde bir etkileme gücüne sahip olması gerekmektedir. Başka bir deyişle, bir kurumun amaçlarını gerçekleştirmek yada bu amaçları değiştirmek için yeni bir yapı ve prosedür başlatma, kurumsal bir liderlik olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, bir yöneticinin aynı zamanda lider olarak kabul edilebilmesi için, yönettiği insanların düşüncelerini, duygularını, değer yargılarını, inançlarını ve davranışlarını etkilemede ve yönlendirmede, alışılmış uygulamaları ve belirli otorite kaynaklarını aşabilmesi gerekir. Böyle bir etkileme gücünden yoksun bir kişi, sadece yönetici olarak nitelendirilebilir (8).

Eğitim yöneticiliği görevi gerçekten karmaşıktır. Böylesine karmaşık bir görevin etkili olarak yürütülmesi, gerçek anlamda bir eğitim liderliğini gerekli kılmaktadır. Böyle bir liderlik, insan ilişkilerine ve iletişimine özen gösterir. Aklın egemen olduğu bir iş gücü oluşturur. Güvene ve saygıya dayalı sağlıklı bir işbirliği sağlar. Davranışlara yön veren bir düşünce sistemi oluşturur. Kurum üyelerinden sadece yararlanmaz, onların kendilerini kanıtlamaları için de gerekeni yapar. İnsan kaynağını geliştirmek için gereken önlemleri alır, düzenlemeleri yapar (8).

2.2. Öğretim Elemanları

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında kaliteli öğrencilerin yetiştirilmesinde en önemli öge şüphesiz öğretim elemanlarıdır. Öğretim, belli bir alanda, belirli bir amaca göre o alanın gerektirdiği bilgileri öğretme işidir (20). Öğretim elemanları okullarda planlı etkinlikler düzenleyerek öğretme işini gerçekleştiren kişilerdir (21). Bir başka deyişle, öğretim elemanı, öğretimin başlatıcısı, düzenleyicisi (43) ve kılavuzlayıcısı (33) olan kişidir. Öğretimin niteliği büyük ölçüde öğretim elemanının yeterliliğine bağlıdır. Gerekli öğrenme ortamını oluşturmak suretiyle etkili öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmak, öğrenciyi öğrenmeye yönlentmek, motive ve kılavuzluk etmek öğretim elemanının görevleri arasındadır. Kendisini yenilemeyen, öğretim amaçlarını ve program içeriğini bilmeyen, öğretim yöntemlerine yabancı bir öğretim elemanı öğretim işinde başarılı olamaz (43).

Öğrencilerin başarılı olması için, öğretim elemanının etkili bir öğretim yapması gerekir. Öğretim elemanı, öğrencinin eğitim hedeflerine ulaşmasını ve sonraki meslek yaşamındaki başarısını etkiler. Öğretim elemanının davranışları, program ve yönetim bilgisi, uzmanlık alanı öğretim etkinliklerinde önemli rol oynar. Öğretim elemanının program planlaması ve öğretim yaklaşımı öğrencilerin performansını büyük ölçüde etkiler (2).

Eğitimin niteliği ve kalitesi de büyük ölçüde öğretim elemanlarının niteliği ile doğru orantılıdır (37). Bu bakımdan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında görev alacak öğretim elemanının, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde, iyi bir biçimde yetiştirmeleri, üretilen eğitim hizmetinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır (38).

Bu gün yetkin bir öğretim elemanının genel niteliklerini (19) alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür (39) düzeyleri belirlemektedir.

2.3. Öğrenciler

Öğrenci, okulca öngörülen eğitim ve öğretim programları çerçevesinde yeni davranışlar kazanması beklenen ve okulun asıl nüfus yoğunluğunu oluşturan kesimdir. Bu çerçevede öğrenciden beklenen, kendi için öngörülen bilgi, beceri ve tutumları kazanmasıdır. Öğrenci, okuldan bilgi ve beceriler yanında, yeni değerler, görüşler de öğrenir, kişiliğini geliştirme olanağı bulur (43). Böylece, olumlu yönde ilerlemeye işaret eden bir süreç olarak tanımlanan gelişme meydana gelir (22).

Öğrenci, kendisine sunulan eğitim öğretim hizmetlerinin alıcısı konumundadır. Öğrenciyi öncelikle okul toplumunun üyesi ve birinci sınıf bireyi olarak görmek uygun olacaktır. Bu yaklaşım öğrencilerin yönetime gerçek anlamda katılmalarına ve dolayısıyla demokratik kararlar alma sürecine katılmasına izin verilmesini gerektirmektedir (43).

Öğrenciler eğitim sisteminin hem girdileri hem de çıktıları (34,41,44,45) olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, nitelikli bir ürün olarak çıktının sağlanabilmesi, eğitim-öğretim sürecinin verimliliği kadar, girdi sürecinde öğrencilerin okulun amaçlarına uygun bir seçme sisteminin varlığını da gerektirmektedir. Böylece hazırbulunuşluğu üst düzeyde olan öğrencilerin seçilmesi ile süreç içerisinde görülebilecek başarısızlığın en büyük faktörü ortadan kalkmış olacaktır.

Öğrenci, eğitim sürecinde öğrenendir. Öğrencinin, ilgi, yetenek ve gereksinimlerini dikkate almayan bir öğretim anlayışının yararlı olması, yani kalıcı öğrenmeler doğurması beklenemez. Bu nedenle, öğretimde her şey öğrenciye yönelik olmak durumundadır. Bunu sağlayacak olanlar ise öğretim elemanları ile yöneticilerdir (43).

2.4. Destek Personel

Okul denildiği zaman akla ilk olarak öğrenci, öğretim elemanı ve yöneticiler gelir. Ancak eğitim öğretim sürecinde destek personelin önemli fonksiyonları vardır. Destek personel; teknisyen, memur, hizmetli, şoför, güvenlik görevlisi gibi personellerden oluşur. Destek personelin okullarda eksiksiz olarak bulunması yanında nitelikli olması da eğitim öğretim sürecini olumlu etkiler, özellikle okul yönetimini büyük bir yükten kurtarır. Böylece okul yönetimi daha fazla eğitim yöneticiliği yapma fırsatını bulur.

3. Finansal Kaynaklar

Finansal kaynaklar okulların yaşam kaynaklarıdır. Okulların mevcut sorunlarının çözülmesi, gelişmesi ve yenileşmesi bu kaynaklar sayesinde olmaktadır. Bu kaynaklar devlet tarafından sağlanan ödenekler, döner sermaye gelirleri ile hayırsever kişilerin sağladığı katkılardır. Finansal kaynaklar, okulun gelişimi ve hizmet kalitesini yükseltebilmesi için yeterli düzeyde olması gerekir. Ayrıca, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları kendilerine ait sportif tesisleri eğitim öğretim haricindeki zamanlarda, halka açmak suretiyle gelirlerini artırabilir.

4. Mevzuat

Yürürlükte olan anayasa, kanunlar, kanun hükmünde kararname, tüzük, bakanlar kurulu kararları, yönetmelik, yönerge, usul ve esaslar, genelge ve tebliğler mevzuat kapsamına girer. Okulların işleyişi de mevzuat kapsamında bulunan bu unsurlara bağlı olarak gerçekleştirilir. Eğitim öğretim sürecinin etkili ve verimli şekilde işleyebilmesi bu unsurların çağın ve zamanın değişen şartlarına göre detaylı ve boşluk kalmayacak şekilde düzenlenmesine bağlıdır.

5. Öğretim Materyalleri

Öğretim materyalleri, dersin işlenmesi esnasında kullanılan her türlü kaynaktır (10). Öğretim elemanı öğrenciye; kalıcı bilgi ve beceri kazandırmak için eğitim araç ve gereçlerinden yararlanır. Eğitim araç ve gereçleri eğitim yaşantılarını zenginleştirmek, öğrenilecek konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve becerilerini geliştirmek amacıyla geliştirilmiş öğretim-öğrenme yardımcısıdır. Öğrencinin öğrenmesi, öğretim elemanının da etkili bir öğretim sağlayabilmesi için özel olarak hazırlanan bu öğretim yardımcılarının zenginliği öğretim için önemli bir husustur (6).

Eğitimde görsel araçlar, öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlaması açısından çok önemli görülmektedir. Eğitim ve öğretim etkinliği ne kadar duyu organına hitap ederse, öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı izli olmakta, unutmada o kadar geç olmaktadır. Eğitim araçları, eğitim ve öğretim etkinliklerinin daha verimli olmasını sağlamak için öğretim elemanlarına büyük yardımcıdır (46).

Öğrenme ile ilgili yapılan araştırmalar, öğrenmelerin gerçekleşmesinde görsel betimlemelerin önemli paya sahip olduğunu göstermektedir. Bazı öğrencilerin, görsel betimlemeler yoluyla daha kolay öğrendikleri bilinmektedir. Görsel öğeler; öğrenen bireylerin dikkatini çekerek onları güdüler, dikkatlerini canlı tutar, duygusal tepkiler vermelerini sağlar, kavramları somutlaştırır, anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir, şekiller yoluyla bilginin düzenlenmesini ve anlaşılmasını kolaylaştırır, bir kavramla ilgili öğeler arasındaki ilişkileri örgüt şemaları ve akış şemaları yoluyla kolayca verebilir ve bazı öğrencilerin görsel öğelerle kaçırmaları olası bir takım noktaları anlama şansı verebilir (46).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında bulunması gereken başlıca görsel ve işitsel araçlar şunlardır: Yazı tahtası, levha, afiş, harita, grafikler, modeller, tepegöz, projeksiyon, bilgisayar, vcd ve dvd.

6. Öğretim Programları

Okulda geçen öğrenme sürecinin organize edilmesinde, kalite ve verimliliğin korunmasında etken araçların başında programlar gelmektedir (7). Eğitim kalitesinin belirlenmesinde öğretim programlarının büyük etkisi vardır (12). Sürekli gelişen bir öğretim programı uygulayan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları çağın gereklerine uygun, topluma ve şartlara ayak uydurabilen öğrenciler yetiştirebileceklerdir. Öğretim programlarının sürekli olarak geliştirilmesi, eğitimin içeriğinin bilim ve teknolojiye meydana gelen değişimleri izleyebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (11). İyi bir öğretim programında bulunması gereken özellikler şunlardır (18):

- İşlevsel olmalıdır.
- Esnek olmalıdır.
- Uygulayıcılara yardımcı olmalıdır.
- Uygulanabilir olmalıdır.
- Amaçlara yönelik olmalıdır.
- Ekonomik olmalıdır.
- Günün şartlarına uygun olmalıdır.
- Toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olmalıdır.

7. Bilgiye Ulaşma Araçları

7.1. Kütüphaneler

Kütüphaneler eğitim kurumlarının kalbi olarak görülmektedir. Eğitim kurumlarından, kütüphaneler olmaksızın eğitim öğretim ve araştırma faaliyetlerini yürütebilmelerini beklemek gerçekçi bir yaklaşım olmaz (4).

Kütüphaneler, eğitim kurumunda yapılan eğitim öğretim ve araştırma faaliyetleri için gerekli her türlü materyali sağlamak, bu materyalleri sistemli bir şekilde düzenlemek ve ihtiyaç duyulan hizmetleri sunmak amacıyla kurulurlar. Kütüphaneler bu amacı gerçekleştirmek üzere:

- Gereken her türlü bilgi kaynağını sağlar,
- Sağlanan bilgi kaynaklarını öğretim elemanı ve öğrencilerin kullanımına sunulacak şekilde düzenler,
- Mevcut bilgi kaynaklarından en iyi şekilde yararlanmasını sağlamak amacıyla her düzeydeki kullanıcıya hizmet verir (48).

7.2. İnternet

Günümüz toplumlarının gereksinimi olan insan profili artık çok değişmiş, farklılaşmıştır. Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini ekleyebilen toplum ya da kişiler güçlü olarak kabul edilmektedir. Bu değişime ayak uydurmanın kaçınılmaz sonucu olarak öğretim ortamlarında bilgiye ulaşmayı, bilgiyi kullanmayı ve yaymayı sağlayacak her türlü araç kullanılmak zorundadır. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte bireylerin erişebilecekleri bilgi kaynakları da değişmiştir. Günlük yaşantının her alanına giren internet, iletişim ve bilgiye ulaşma aracı olarak okul ortamında bulunan tüm bireylerin yararlanabileceği şekilde yerini almalıdır.

8. Okul Kültürü

Kültürü, toplumsal yapıya yön veren ve topluma kişilik kazandıran ortak davranış kalıpları olarak tanımlamak mümkündür (43). Kültür zaman içerisinde gelişir ve geliştikçe de daha büyük anlamlar kazanır. Okul kültürü, en basit anlamıyla okul topluluğunu bir araya getiren idealler, değerler, varsayımlar, inanışlar ve tutumların birleşimidir. Bu normlar okuldaki insanların davranışlarını güçlü bir şekilde şekillendirir (17).

Okulun tüm üyelerinin hedefler doğrultusunda bütünleşmesi için uygun okul kültürü oluşturulması gereklidir. Bu doğrultuda okulda kültür oluşturma yöneticinin işidir. Okulda oluşturulan olumlu hava okulun verimliliğine de olumlu yansır (26). Aşağıda verimliliği etkileyen okul kültürü ile ilgili olgular verilmiştir.

- Okulda olumlu bir kültür oluşturmada iletişimin önemi büyüktür. İletişimde güçlükler yaşayan kurumlar olumlu bir kültür yaratmada zorlanırlar, verimlilikten uzaklaşırlar ve gerek insan ilişkilerinde gerekse hizmet üretimlerinde sorunlar yaşarlar. İletişim yollarını kapalı tutan ya da olması gerektiği gibi kullanamayan bir kurum, önemli yaşam kaynaklarından birini kullanmıyor demektir. Bir kurumun etkili bir şekilde uzun süre yaşayabilmesi için, kurum içi iletişimini en iyi şekilde düzenlemesi gerekir (26).
- Okulun bir vizyonu olmalı, buna yönelik de misyon, ilke ve değerler belirlenmelidir (23).
- Yöneticinin liderlik rolü ve paylaşılmış sorumluluk okul kültüründe vazgeçilmez öğeler olarak algılanmaktadır (13).
- Okul yönetimi aşırı merkeziyetçi ve otoriter bir yapıda olmamalıdır. Okul bireylerinin yönetim süreçlerine katılımını sağlayacak demokratik bir ortam oluşturulmalı ve tüm bireylerin görüş ve düşünceleri önemsenmelidir (2). Demokrasi, okulda ve sınıfta kolektif bir karar alma süreci olarak kabul edilmelidir (47). Bu yolla bireyler kendilerini okulun önemli bir üyesi olduklarını hissedeceklerdir.
- Okul, salt amacı öğrenme olan bir kurum değil aynı zamanda ortak bir yaşamın paylaşıldığı özel bir toplumsal alandır. Bu ortamda öğrencilerin, öğretim elemanlarının, yöneticilerin ve diğer personelin davranışlarını yönlendiren belirli kurallar söz konusudur. Her toplumsal ortamda olduğu gibi okulda da tüm bireylerin kurallara uyması ve bağlı olması gerekir. Aksi durumda okulun kendinden beklenen işlevleri yerine getirme sürecinde gerginlikler, sürtüşmeler ve çatışmalar yaşanabilir (3).
- Öğrenci, öğretim elemanı ve diğer personel zamanının büyük bir kısmını okulda geçirir (2). Bu bakımdan okulun kültürel yapısında insan ilişkileri; sıcak, içten, açık, şeffaf, etik çerçevede, güven, saygı ve işbirliğine dayalı olmalıdır.
- Okul yönetiminin görevi, okuldaki tüm insan ve diğer kaynakları etkili bir biçimde kullanarak okulu amaçlarına göre yaşatmaktır (1).
- Takım çalışmasının varlığı okulun performansında önemli yer tutar (25).
- Güçlü bir okul kültüründe bireyler temel değerleri kabul eder ve bağlılık gösterir (35).
- Okul kültürü okulun toplum karşısındaki imajını belirler (31).
- Kurumsal kültürde kurum çalışanlarının beklentilerinin karşılanma derecesi temel etkenlerdendir. Çalışanların beklentilerinin karşılanma derecesi ile kurumun etkililiği arasında paralellik kurulabilmektedir (14).

9. Bilimsel, Kültürel ve Sportif Etkinlikler

Eğitim kurumlarında, öğrencilere ve eğiticilere yönelik çeşitli destekleyici etkinlikler bulunmalıdır. Bunların başında sportif, kültürel ve bilimsel etkinlikler gelmektedir. Bu etkinliklerin amaçları kısaca şu şekilde sıralanabilir:

Bilimsel etkinliklerin amacı; konferans, seminer, panel ve sempozyum gibi organizasyonlarla öğrencilerin bilimsel ihtiyaçlarını gidermek ve onlara yeni ufuklar açmaktır. Kültürel etkinliklerin amacı; öğrencilerin ders dışı zamanlarını değerlendirmek, dinlenme ve eğlenme alışkanlığı kazanmalarını sağlamak, güzel sanatlar ve teknolojiyle ilgili yeni gelişmeleri izlemelerini ve faaliyetlere katılmalarını sağlamak, kısaca öğrencilerin ve eğiticilerin kültürel açıdan gelişmelerine yardımcı olmaktır. Spor etkinliklerinin amacı ise; öğrencilerin ders dışı zamanlarını değerlendirmek, dinlenme ve spor alışkanlığı kazanmalarını sağlamak; vücut ve ruh sağlığına katkıda bulunmak, spor yeteneklerini destekleyip ortaya çıkarmak ve faaliyetlere katılmalarını sağlamak, sosyal ilişkilerini geliştirmek, öğrencilerin ve eğiticilerin sportif gelişimlerine yardımcı olmaktır (50).

Sonuç

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları genel olarak, ülkemiz sporunun ve bireylerinin sağlıklı gelişimine katkıda bulunmak ve bu alana nitelikli eleman kazandırabilmek için gençlerimize üstün nitelikte akademik/pedagojik formasyon bilgi ve becerisini kazandırmayı hedeflemektedir. Bu hedefe ancak eğitim hizmetleri kalitesini artırmak suretiyle ulaşılabilir.

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki eğitim hizmetleri kalitesinin düzeyi, ürünü olan öğrencilerin niteliğini belirler. Eğitim hizmetlerindeki yüksek kalite, topluma bilgi ve beceri donanımlı bireyler sunarken, düşük hizmet kalitesi ise topluma bir bakıma defolu bireyler sunar. Dolayısıyla, kaliteli bireyler alanın gerektirdiği hizmetleri topluma uygun olarak sunabilirken, düşük kalitedeki bireyler bu hizmetleri uygun bir şekilde yerine getiremeyecek ve toplum da buna katlanmak zorunda kalacaktır. Bu sebeple Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki eğitim hizmetleri 'kalite olgusu'ndan ayrı düşünülmemeli ve eğitim kalitesini etkileyen faktörler günün şartlarına ve bireylerin beklentilerine göre sürekli iyileştirilmelidir.

Kaynaklar

1. AĞAOĞLU, E.: Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s:6.
2. AKAR, İ.: Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Etmenler. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s:32,35.
3. AKSOY, N.: Sınıf İçi Kurallar, Sınıf Yönetimi Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s:15.
4. AL, U.: Üniversite Kütüphanelerinde Bilgi Hizmetlerinin İnternet Aracılığıyla Pazarlanması. Bilgi Dünyası, 3 (1) 2002.
5. ALKAN, C., DOĞAN, H., SEZGİN, İ.: Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Üniversitesi Yayını No:170, Ankara, 1991, s:9.
6. ALKAN, C.: Eğitim ve Öğretim Araç ve Gereçlerinde Standardizasyon ve Kalite. Türk Milli Eğitiminde Kalite Panali, TSE Yayınları, Nisan 1994, s:41.
7. APAY, A., KILIÇ, R.: Eğitim Programlarında Toplam Kalite Yönetimi. Sürekli Kalite İyileştirme Sempozyumu, Haberal Eğitim Vakfı, Başkent Üniversitesi, Ankara, 1997, s:13.
8. AYDIN, M.: Eğitim Yönetimi. İM Eğitim Araştırma Yayın Danışmalık A.Ş., Ankara, 1986, s:111,115,145.
9. BAŞARAN, İ.E.: Eğitime Giriş. Gül Yayınevi, Ankara, 1992, s: 12,13,22.
10. BAYRAKTAR, F.: Eğitim ve Öğretimde Araç ve Gerecin Önemi. Öneri Dergisi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, Cilt 1, Sayı 1, 1994, s:24.
11. BİGEN, N.: Çağdaş ve Demokratik Eğitim.MEB Yayınları, 2. Basım, Ankara, 1994, s:32.
12. CAFOĞLU, Z.: Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. Avni Akyol Ümit Kültür ve Eğitimi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1996, s:142.
13. CAFOĞLU, Z.: Öğretmen Algısında Kaliteli Okul. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 137, Ankara, 1998, s:124.
14. CAN, N.: Eğitim Örgütlerinde İnsan Kaynakları Yönetiminin Bütünleştirme İşleviyle İlgili Görevleri. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt V, Sayı 1, Ocak 2002, s:228,229,231.
15. CEYLAN, M.: Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Müşteri Memnuniyeti. Eğitim Yönetimi Dergisi. Sayı 1, s: 23,25, Kış 1997.
16. ÇELİKKAYA, H.: Eğitim Sosyolojisi. Alfa Yayıncılık, İstanbul, 1996, s:41.
17. ÇELİKTEN, M.: Okul Kültürünün Şekillendirilmesinde Müdürün Rollerini. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 1, Sayı 4, Güz 2003.
18. EKİCİ, G.: Öğretim Yöntemi. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s:76-77.
19. ERCAN, A.R.: Öğretmen Davranışları. Eğitimde Temel Kitaplar Dizisi. 2. Basım, Ankara, 1999, s:151.

20. ERDEM, A.R.: Türk Eğitim Sisteminin Yeni Bir Anlayışla Ele Alınması. Eğitime Yeni Bakışlar. Mikro Yayınları, Ankara, 2003, s:361.
21. ERDEN, M.: Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Alkım Yayınları, İstanbul, 1998, s:27,60.
22. ERGUN, M., ERGEZER, B., ÇEVİK, İ., ÖZDAŞ, A.: Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ocak yayınları, Ankara, 1999, s:113.
23. GENÇYILMAZ, G., ZAİM, S.: Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi. İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı 2, Kasım 1999, s:17
24. GÖKÇÜMEN, A., YENERSOY, G., SARALOĞLU, T. ve KOÇAK, C.: Belediyelerde Toplam Kalite Yönetimi Temel Eğitimleri El Kitabı. Kalder Yayın No: 27, Rota Yayın, İstanbul, 1999, s: 27.
25. GÜNBAZI, İ., ÇEVİK, V.: Yönetici ve Öğretmenlerin Toplam Kalite Yönetimine İlişkin Görüşleriyle İlgili Bir Araştırma. Milli Eğitim Dergisi, S:163, 2004.
26. HOŞGÖRÜR, V.: İletişim. Sınıf Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s:76.
27. IMAI, M.: Kaizen-Japonya'nın Rekabetteki Başarısının Anahtarı. Brisa Yayını, İstanbul, 1997, s:41.
28. İMAMOĞLU, A.F., YERLİSU, T.: Spor Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Görev Yapan Yöneticilerin Yöneticilik ve Liderlik Becerilerinin Değerlendirilmesi. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, VIII, 1, 2003, s:62.
29. KARSLI, M.D.: Teknik Eğitimin Yönetimi ve Kalite. Eğitim Yönetimi Dergisi, Pegem Yayıncılık, Ankara, 1997, s:20,21.
30. KAST, F.E., ROSENWERG, M.: Organization Management. Mc Graw-Hill Book Company, New York, 1985, s:5.
31. LEIFESTE, K.: A Study of The Process of Impotring a Culture of Success, Texas Techonology University, Digital Dissertations, Pub. No: ATT 9925639, 1999.
32. LİVATYALI, H.Y.: Türk Milli Eğitim Sisteminde Okul Müdürlerinin Seçilmesi ve Atanması. Eğitime Yeni Bakışlar. Mikro Yayınları, Ankara, 2003, s:398.
33. ÖZDEMİR, M., SÖNMEZ, S.: Öğretmen El Kitabı. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2000, s:1.
34. ÖZGÜVEN, E.: Yükseköğretimde Niteliği Geliştirme. Sürekli Kalite İyileştirme Sempozyumu, Haberal Eğitim Vakfı, Başkent Üniversitesi, Ankara, 1997, s:51.
35. ROBBINS, S.: Organizational Behaviour. Prentice Hall, London, 1993, s:606.
36. SEZGİN, S.İ.: Genel ve Mesleki Ortaöğretimde Niteliğin Yükseltilmesi. Türk Milli Eğitiminde Kalite Paneli, TSE Matbaası, İstanbul, 1994.
37. ŞİŞMAN, M.: Kamu Yönetiminde Kalite I. Ulusal Kongresi. Todaie, Ankara. 1999, s.506.
38. ŞİŞMAN, M.: Öğretmenliğe Giriş. Pegem A Yayınları, Ankara, 2001, s: 19,124.
39. ŞİŞMAN, M.: Öğretmenliğe Giriş. Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2003, s:12-13.
40. TOZKOPARAN, G.: Sıfır Hatalı İnsanı Yaratmak İçin Eğitimde Toplam Kalite. Verimlilik Dergisi, Milli Prodüktivite Merkezi Yayını, Ankara, 1997/3, s:118,121,122.

41. TÜRK, E.: Türk Eğitim Sistemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1999, s:23.
42. ULUDAĞ, Z., ODACI, H.: Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 153-154, Kış-Bahar 2002.
43. ULUĞ, F.: Eğitimde Grup Süreçleri. TODAİE Yayın No:295, Ankara, 1999, s:30,200,201,211,212.
44. ÜNAL, S.: Eğitim Örgütlerinde Toplam Kalite Yönetimi Öğeleri ve Uygulamalarda Karşılaşılan Engeller. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı 19, Yaz 1999, s:344.
45. VARİNLİ, İ., UZAY, N.: Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Hizmet Kalitesini Artırmaya Yönelik Çalışmalar. Sürekli Kalite İyileştirme Sempozyumu, Haberal Eğitim Vakfı, Başkent Üniversitesi, Ankara, 1997, s:157.
46. YAŞAR, O.: İlköğretim Sosyal Bilgiler Derslerinde Görsel Materyal Kullanımı İle Coğrafya Konularının Eğitim Öğretimi. Milli Eğitim Dergisi, Sayı 163, Yaz 2004, s:104.
47. YAVUZ, M.: İlköğretim Okullarında Demokrasi, Eğitime Yeni Bakışlar. Mikro Yayınları, Ankara, 2003, s:372.
48. YILDIZ, S.M.: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında İnsan Kaynaklarının Eğitim Hizmetleri Kalitesine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul, 2005.
49. YILDIZ, S.M., Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Algılanan Hizmet Kalitesi Düzeyini Ölçmeye Yönelik Kalite Ölçeği, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt X, Sayı 4, Ekim 2005.
50. YILDIZ, S.M.: An Investigation of Educational Supports, Opportunities of Career Development and Job Opportunities After Graduation at Schools of Physical Education and Sports. The 9th International Sports Sciences Congress, Mugla University, Turkey. November 2006.